

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และวิจารณ์

ในการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตโดยการส่งเสริมบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อสำรวจสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุ เพื่อสร้างกิจกรรมส่งเสริมบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุประเมินผลการเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตและเพื่อเปรียบเทียบสุขภาวะทางจิตก่อนและหลังได้รับการส่งเสริมบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีโดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประตู่ อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี ที่สนใจเข้าร่วมโครงการการจำนวน 30 คน แบ่งเป็นผู้สูงอายุชาย 9 คน ผู้สูงอายุหญิง 21 คน จากการสุ่มตัวอย่างตามความสมัครใจ (Volunteer Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามสุขภาวะทางจิต โครงการศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากกลุ่มผู้สูงอายุโครงการผลิตภัณฑ์พื้นเมืองจากกลุ่มผู้สูงอายุ และแบบประเมินโครงการการเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบสุขภาวะทางจิตด้วย Wilcoxon Signed Ranks Test ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตโดยการส่งเสริมบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า

1. ผู้สูงอายุจำนวนทั้งสิ้น 30 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน และเพศชาย จำนวน 9 คน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 55 ปี ถึง 77 ปี ซึ่งมีปัญหาสุขภาวะทางจิตดังนี้

1.1 ผู้สูงอายุก่อนร่วมโครงการมีอาการทางกาย จำนวน 28 คน หลังเข้าร่วมโครงการมีผู้สูงอายุที่มีอาการทางกายจำนวน 30 คน

1.2 ผู้สูงอายุก่อนร่วมโครงการมีอาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับ จำนวน 29 คน หลังเข้าร่วมโครงการมีอาการวิตกกังวลและการนอนไม่หลับจำนวน 25 คน

1.3 ผู้สูงอายุจำนวน 30 คน ก่อนร่วมโครงการมีความบกพร่องทางสังคม จำนวน 29 คน หลังเข้าร่วมโครงการไม่มีผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางสังคม

1.4 ผู้สูงอายุก่อนร่วมโครงการมีอาการซึมเศร้าที่รุนแรง จำนวน 8 คน หลังเข้าร่วมโครงการไม่มีผู้สูงอายุที่มีอาการซึมเศร้าที่รุนแรง

1.5 ผู้สูงอายุก่อนร่วมโครงการมีความผิดปกติทาง สุขภาวะทางจิต จำนวน 18 คน หลังเข้าร่วมโครงการมีความผิดปกติทางสุขภาวะทางจิตจำนวน 1 คน

2. ผลการประเมินโครงการส่งเสริมบทบาททางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อโครงการส่งเสริมบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก ซึ่งมี

ความพึงพอใจในการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กลุ่มเป้าหมาย อาหารว่าง และความรู้ความสามารถของผู้วิจัย อยู่ในระดับมากที่สุด

3. สุขภาพจิตของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมโครงการมีความแตกต่างกับปัญหาสุขภาพจิตหลังเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

วิจารณ์ผล

สรุปผลการวิจัยเรื่องการเสริมสร้างสุขภาวะทางจิตโดยการส่งเสริมบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุ ในอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่ได้จากการวิเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม รวมทั้งการสนทนากลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จึงสามารถสรุปและวิจารณ์ผลการวิจัยได้ดังนี้

ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุครั้งนี้เกิดจากความสมัครใจของกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่ ซึ่งมีเป็นการจัดตั้งในนามว่า กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจพอเพียงวัดศรีประดู่ โดยเป็นการรวมตัวกันเพื่อสร้างเสริมรายได้โดยนานๆ ครั้งจึงจะรวมตัวเพื่อประชุมกัน และไม่มีกิจกรรมร่วมกันบ่อยนัก นอกเหนือจากการตรวจสุขภาพประจำปี รวมถึงการดำเนินงานของกลุ่มนี้ไม่มีความต่อเนื่อง เนื่องจากในกลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ และมีกลุ่มวัยทำงานเป็นส่วนน้อย ในการเข้าไปสร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อสอบถามความสนใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมบทบาททางสังคมครั้งนี้ เกิดความสนใจจากประธานกลุ่ม คือ คุณยาย บุญฮู้ สายแหว จึงได้ชักชวนเพื่อนที่ร่วมกันในกลุ่มอาชีพเศรษฐกิจพอเพียงวัดศรีประดู่ เพื่อจัดทำการประชุมกันเอง และพบว่า มีสมาชิกที่สนใจเข้าร่วมโครงการในครั้งแรก 60 คน แต่เมื่อทำกิจกรรมไปเรื่อยๆ จำนวนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งจริงๆ มีเพียง 32 คน แต่ในครั้งสุดท้ายในการเข้าไปเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสุขภาวะทางจิตอีกครั้ง กลุ่มเป้าหมายอีกสองท่านขอกลับก่อนจึงได้ข้อมูลเพียง 30 คน

ส่วนในผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสุขภาวะทางจิต พบว่า ผู้สูงอายุก่อนการเข้าร่วมโครงการมีอาการทางกายจำนวน 28 คน หลังการเข้าร่วมโครงการมีอาการทางกายจำนวน 30 คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นก่อนการเข้าร่วมโครงการ

เมื่อพิจารณารายข้อคำถามของกลุ่มอาการทางกายพบว่า หลังการเข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุมีความรู้สึกที่ไม่สบาย จำนวน 36.7 % สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ 6.7 % และมีความต้องการยาบำรุง 76.7% เพิ่มขึ้นก่อนการเข้าร่วมโครงการ 22.7 %

ผลการศึกษาหลังการเข้าร่วมโครงการ ผู้สูงอายุมีการความรู้สึกว่าตนเองมีปัญหาด้านร่างกายเพิ่มขึ้นนั้น ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ขณะที่ผู้สูงอายุเข้าร่วมทำกิจกรรมร่วมกันนั้น มีการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาของผู้สูงวัยในหลายด้าน รวมทั้งการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาด้านร่างกาย มีผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน ที่ได้เล่าถึงปัญหาด้านร่างกายของตนเองที่มีอาการปวดเมื่อยตามตัว รู้สึกไม่สบาย และต่อมาได้รับประทานยาบำรุง

ทำให้อาการต่าง ๆ ดีขึ้น และได้มีการชักชวนแนะนำให้รับประทานยาบำรุง ในกลุ่มผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งหลังจากนั้นได้มีการทำแบบสอบถามสุขภาวะจิตหลังการเข้าร่วมโครงการ จากเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึง สันนิษฐานว่า การชักจูงให้รับประทานยาบำรุง เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้สูงอายุตอบแบบสอบถามว่าตนเองต้องการยาบำรุงให้มิกำลังวังชา มีจำนวนมากขึ้น ในขณะที่การตอบข้อคำถามอื่น ๆ ด้านอาการทางกาย หลังการเข้าร่วมโครงการ พบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาลดลง

ผู้สูงอายุก่อนร่วมโครงการมีอาการวิตกกังวลและนอนไม่หลับ จำนวน 29 คน หลังการเข้าร่วมโครงการมีอาการวิตกกังวลและนอนไม่หลับลดลงเหลือ 25 คน

เมื่อพิจารณาในแต่ละรายข้อคำถามในกลุ่มอาการวิตกกังวลและนอนไม่หลับ พบว่า หลังการเข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุมีความผิดปกติลดลงในทุกๆ ข้อคำถาม

ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการได้มีการทำกิจกรรม เช่น การทำดอกไม้จันทน์ การสานตะกร้า ทอเสื่อ และทอผ้าเช็ดเท้า ในแต่ละกิจกรรมมีการใช้แรงงาน มากบ้างน้อยบ้าง ตามลักษณะของกิจกรรม ผู้สูงอายุที่ทำกิจกรรม ทำให้ได้ออกแรง ออกกำลัง เป็นการใช้พลังงาน ทำให้ผู้สูงอายุนอนหลับดีในเวลากลางคืน

การทำกิจกรรมผู้สูงอายุจะทำกิจกรรมในบริเวณใกล้ ๆ กัน และมีการพูดคุยกัน ถึงปัญหาส่วนตัวของผู้สูงอายุ เป็นการระบายความรู้สึกคับข้องใจต่าง ๆ ออกมา ให้เพื่อนในกลุ่มได้รับฟัง แสดงความเห็นใจ แนะนำวิธีการแก้ปัญหา ทำให้หลังการเข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุมีปัญหาด้านวิตกกังวลลดลงในทุกๆ ข้อคำถาม

ผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมโครงการมีความบกพร่องทางสังคม จำนวน 29 คน หลังการเข้าร่วมโครงการไม่มีผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางสังคม

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุมีความรู้สึกที่ว่าตนเองทำกิจกรรมต่าง ๆ ซ้ำลงกว่าปกติ รู้สึกว่าตนเองให้มึประโยชน์ ไม่สามารถตัดสินใจอะไรได้ ไม่มีความสุขกับกิจวัตรประจำวัน หลังเข้าร่วมโครงการพบว่า ผู้สูงอายุไม่มีปัญหาด้านความบกพร่องทางสังคม

ก่อนการเข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุอยู่บ้าน ไม่มีกิจกรรม จึงทำให้รู้สึกว่าตนเองไม่มีประโยชน์ การดำเนินชีวิตในแต่ละวันไม่มีความสุข เมื่อผู้สูงอายุเข้าร่วมโครงการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองถนัดและสนใจ และเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ เป็นชิ้นงานที่เกิดจากความสามารถของตนเอง ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ อีกทั้งได้รับคำชมจากกลุ่ม ทำให้รู้สึกมีกำลังใจ รู้ว่าตนเองมีประโยชน์ เกิดความสุขในกิจกรรมที่ทำ เป็นผลให้การวัดสุขภาวะทางจิตหลังเข้าร่วมโครงการพบว่าผู้สูงอายุไม่มีปัญหาด้านความบกพร่องทางสังคม

ผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมโครงการมีอาการซึมเศร้าที่รุนแรง จำนวน 8 คน หลังการเข้าร่วมโครงการไม่มีผู้สูงอายุที่มีอาการซึมเศร้าที่รุนแรง

เมื่อพิจารณาข้อคำถามเป็นรายข้อพบว่าก่อนการเข้าร่วมโครงการ ผู้สูงอายุ มีความคิดว่าตนเองเป็นคนไร้ค่า ในบางครั้งทำอะไรไม่ได้เลยเนื่องจากประสาทตึงเครียดมาก แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการผู้สูงอายุ รับรู้ว่าคุณค่าตนเองเป็นคนมีค่า เนื่องจากชิ้นงานต่าง ๆ ที่เป็นผลงานของกลุ่ม จะนำไปขาย ได้เงินมา แล้วนำมาซื้ออุปกรณ์เพื่อทำอีก และอีกส่วนจะแบ่งให้กับสมาชิกกลุ่ม ทำให้ผู้สูงอายุ รู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีค่า สามารถหารายได้ช่วยลูกช่วยหลาน การเข้าร่วมกลุ่มทำกิจกรรม ทำให้ได้พูดคุยกัน เกิดความสบายใจ ส่งผลให้หลังการเข้าร่วมโครงการพบว่าผู้สูงอายุไม่มีปัญหาด้านอาการซึมเศร้า เป็นไปตามคำแนะนำในการดูแลผู้สูงอายุที่มีอาการซึมเศร้า ของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต (สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, 2547) แนะนำว่า อาการซึมเศร้า เป็นอาการที่พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ และจะมีภาวะทางอารมณ์และแสดงออกมาทางกาย เช่น เบื่ออาหาร น้ำหนักลด เบื่อชีวิต สิ้นหวัง นอนไม่หลับ ไม่มีสมาธิ อารมณ์รุนแรงถึงมีความคิดอยากตาย อยากทำร้ายตนเอง การช่วยเหลือ คือ ให้ผู้สูงอายุ มีโอกาส พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นๆ ให้ทำกิจกรรมหรืองานอดิเรกที่ชอบ หาความสงบสุขทางใจ เช่น การไหว้พระ สวดมนต์ ทาสมาธิ ตระหนักในคุณค่าของตัวเอง ภาควินิจฉัยในตนเอง

ผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมโครงการมีความผิดปกติทางสุขภาพจิต จำนวน 18 คน หลังการเข้าร่วมโครงการมีความผิดปกติทางสุขภาพจิตลดลงเหลือ 1 คน

จากการประเมินสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ก่อนการเข้าร่วมโครงการพบว่าผู้สูงอายุมีความผิดปกติทางสุขภาพจิต จำนวน 18 คน นั้นมีสาเหตุจากที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะอยู่บ้านคนเดียวในเวลา กลางวัน ไม่มีกิจกรรม ขาดการปฏิสัมพันธ์กับสังคม ทำให้ผู้สูงอายุไม่มีความสุข มีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ และการนั่งหรือนอนในท่าเดียวนาน ๆ ส่งผลให้เกิดอาการเมื่อยล้า เมื่อผู้สูงอายุได้เข้าร่วมโครงการ ทำให้ผู้สูงอายุได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ได้พูดคุย แลกเปลี่ยน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งการทำกิจกรรม ทำให้ผู้สูงอายุได้ออกแรงเคลื่อนไหว ส่งผลให้นอนหลับได้สนิท และผลผลิตที่ได้จากการทำกิจกรรม นอกจากจะได้เป็นรายได้แล้วยังก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เป็นไปตามคำแนะนำของกรมสุขภาพจิต สำนักพัฒนาสุขภาพจิต (สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, 2547) ซึ่งมีคำแนะนำในการปฏิบัติตัวของผู้สูงอายุเช่น ผู้สูงอายุควรทำกิจวัตรประจำวันของตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่างกายจะได้แข็งแรง กระจกกระแจะรู้ว่าตนเองยังมีค่ามีประโยชน์แก่ครอบครัว ทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ เช่น ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เล่นดนตรี เพื่อให้หัวใจผลิตเอนโดรฟินส่งเสริมสัมพันธ์สุขภาพในครอบครัวและสังคม เพื่อกระตุ้นให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าคุณค่าตนเอง เป็นที่ปรึกษาของบุคคลในครอบครัว เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ชีวิตมากกว่า มีความสุขุมรอบคอบ เป็นหลักให้ความอบอุ่นแก่ครอบครัว ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุออกสังคม หรือทำกิจกรรมนอกบ้านร่วมกับผู้อื่นในชุมชน เช่น เป็นอาสาสมัครของชุมชน เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น การได้ออกไปพบปะผู้คนจะช่วยให้ผู้สูงอายุไม่เหงา มีเพื่อนมากขึ้น ทั้งเพื่อนรุ่นเดียวกันและเพื่อนต่างวัยด้วย เมื่อมีปัญหา ไม่ว่าจะปัญหาสุขภาพจิต หรือสุขภาพกาย ควรดูแลตนเองและแสวงหาวิธีการช่วยเหลือผู้สูงอายุด้วยกัน

นั่นแสดงให้เห็นว่า โครงการส่งเสริมบทบาททางสังคมที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นส่งผลทำให้สภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในกลุ่มนี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีบทบาททางสังคม (Role Theory) ที่อธิบายว่า อายุเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะกำหนดบทบาทของแต่ละบุคคล บุคคลจะปรับตัวต่อการเป็นผู้สูงอายุได้ดีเพียงใด ย่อมน่าจะขึ้นอยู่กับการยอมรับบทบาทของตนเองในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะส่งผลไปถึงการยอมรับบทบาททางสังคม สถาบันครอบครัว ควรจะส่งเสริมผู้สูงอายุในบทบาทอื่นๆ รวมถึงด้านสังคม จะสามารถช่วยเหลือผู้สูงอายุได้มาก โดยการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุขึ้นในทุกหมู่บ้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุวัยเดียวกันได้พบปะสังสรรค์กัน ปรึกษาหารือกันในการที่จะช่วยเหลือสังคมได้ด้วย สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้สูงอายุอยู่อย่างมีความสุข อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และเหมาะสม กล่าวคือ เป็นทั้งผู้ใหญ่และผู้รับประโยชน์จากสังคมเสมอเหมือนสมาชิกอื่นๆ ในสังคม ผู้สูงอายุแต่ละคน จะมีความสามารถแตกต่างกันไป จึงสามารถเลือกทำงานอาสาสมัครได้ตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้บทบาททางสังคมของผู้สูงอายุมีต่อเนื่อง

อีกทั้งเมื่อทำการวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุก่อนเข้าร่วมโครงการมีความแตกต่างกับปัญหาสุขภาพจิตหลังเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แสดงว่า โดยภาพรวมแล้ว ผู้สูงอายุเดิมมีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่าหลังจากเข้าร่วมโครงการส่งเสริมบทบาททางสังคม ปัญหาสุขภาพจิตของผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่ลดลง จึงมีความแตกต่างกัน นั่นแสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุเมื่อได้มาอยู่ร่วมกัน ได้แสดงออกทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ได้แสดงศักยภาพ ความรู้ ความสามารถที่ตนมีอยู่ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์ทางอาชีพ ได้อย่างอิสระในขณะที่เข้าร่วมโครงการ จึงทำให้ลืมความทุกข์ทางใจ ความเจ็บปวดทางกายได้ ถึงแม้จะเป็นการคลายปัญหาสุขภาพจิตได้ชั่วคราว แต่เป็นการช่วยให้กลุ่มผู้สูงอายุกลุ่มนี้ลดปัญหาสุขภาพจิตได้มากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีบทบาททางสังคม ที่ได้อ้างอิงเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านการศึกษา งานอดิเรก สุขภาพ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ทำให้ต้องเสียบทบาทในการทำงาน ผู้สูงอายุจึงเปลี่ยนจุดสนใจไปยังครอบครัว หาบบทบาทใหม่ให้กับตนเองด้วยการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยดูแลลูกหลานภายในบ้าน หากความสัมพันธ์ในครอบครัวดีจะส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ

และในข้อค้นพบที่ได้จากการจัดทำโครงการส่งเสริมบทบาททางสังคม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคที่อาจส่งผลต่อการดำเนินงานครั้งต่อไปซึ่งกลุ่มผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก เพื่อให้รู้จักตนเองและรู้จักสภาพแวดล้อมในการดำเนินโครงการเพื่อสร้างกิจกรรมการเสริมสร้างสภาวะทางจิตของผู้สูงอายุ ในการทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งที่เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อกิจกรรม ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างโครงการกิจกรรมส่งเสริมบทบาททางสังคมครั้งต่อไปตามประเด็นต่อไปนี้

จุดแข็ง (Strength) คือ

1. การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่มีความเข้มแข็ง
2. กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่มีความรู้ ความสามารถด้านงานฝีมือ
3. กลุ่มผู้สูงอายุชุมชนวัดศรีประดู่มีการทำงานร่วมกันอย่างสามัคคี

จุดอ่อน (Weakness) คือ

1. กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่มีเวลาจำกัดในการรวมกลุ่ม
2. กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่ส่วนใหญ่มีความต้องการงบประมาณมากกว่าการรวมกลุ่มเชื่อมความสัมพันธ์
3. การได้มาของหัวหน้ากลุ่มเกิดจากความต้องการเป็นผู้นำ ไม่มีการเลือกตั้งจากความสมัครใจ
4. สุขภาพร่างกายของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่ไม่ค่อยแข็งแรงตามวัย

โอกาส (Opportunities) คือ

1. กลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนวัดศรีประดู่มีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง ซึ่งเกิดจากการเป็นผู้นำของประธานชุมชนผู้สูงอายุในวัดศรีประดู่ สามารถสร้างรายได้จากการทำดอกไม้จันทน์เพื่อขายให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้บริการที่วัดศรีประดู่อย่างต่อเนื่อง ตามกำลังของผู้สูงอายุ

อุปสรรค (Threats) คือ

1. ไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนได้อย่างต่อเนื่อง
2. ไม่เกิดการรวมกลุ่มหรือรวมตัวกันระหว่างผู้สูงอายุในต่างชุมชนได้ เนื่องจากสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย
3. การสนับสนุนของหน่วยงานอื่น ๆ ไม่มีความสม่ำเสมอ เป็นการสนับสนุนเพียงชั่วคราว
4. ไม่สามารถจัดตั้งเป็นศูนย์ถาวรได้เนื่องจากขาดเงินทุน ขาดการบริหาร การสนับสนุนขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ